Burma

Sydøstasiens gyldne tragiske land

Burma
- Sydøstasiens gyldne tragiske land

Udgivet af
Den Danske Burma Komité,
c/o Arbejderbevægelsens
Internationale Forum (AIF)

Redaktør: Anette Berentzen
Konsulent: Flemming Ytzen
Oversættelse og layout:
Inge Laustsen

Forsidefoto:
Tempelprærien, Bagan
Jakob Øster

Tryk:
Kolind Bogtrykkeri

ISBN:
87-89486-15-3

Hæftet er udgivet med støtte
fra Danida

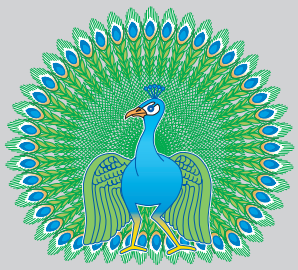

Den Danske Burma Komité
www.burmakomiteen.dk

Indhold

3 **Indledning**

4 **Kort over Burma**

5 **Burma - Sydøstasiens gyldne tragiske land**

8 **Arakanstaten**

10 **Chinstaten**

12 **Kachinstaten**

14 **Karenstaten**

16 **Karennistaten**

18 **Monstaten**

20 **Shanstaten**

22 **Den burmanske stat**

Burmas svære vej mod demokrati og forsoning får dansk støtte

Af Anette Berentzen, Den Danske Burma Komité

Berømte forfattere som Rudyard Kipling og George Orwell gjorde for mange år tilbage Sydøstasiens 'Gyldne Land' berømt i deres romaner og fortællinger.
I aviser, tidsskrifter og historiebøger blev Burma beskrevet som et land, der var kendt for en legendarisk skønhed, men som på grund af politiske konflikter var næsten utilgængeligt.

Billedet ændrede sig fundamentalt, da store befolkningsgrupper i Burma i 1988 gjorde oprør mod et militærstyre, der havde misregeret landet i et kvart århundrede. For en tid så det ud som om, at Burma ville blive en del af den bevægelse for mere demokrati, som i disse år skyllede gennem store dele af Europa og Asien.

I 1990 tillod Burmas militærstyre afholdelse af et parlamentsvalg, som blev gennemført under overraskende frie forhold. Men da valgets resultat blev, at et demokratisk og ikke-voldeligt parti, der stod uden for militærets kontrol, sejrede stort, fortrød de militære ledere og sendte de næsten 50 millioner burmesere tilbage i diktaturets jerngreb.

Siden har der været gjort talrige forsøg på at fremme en fredelig overgang til demokratiske tilstande. Siden 1994 har FN opfordret til, at konflikten løses gennem treparts forhandlinger. De tre parter er 1) militærstyret, 2) vinderne af valget i 1990 og 3) de etniske grupper.

Problemets kerne er, at militærstyret ikke vil acceptere udfaldet af parlamentsvalget i 1990, men udelukkende selv vil sætte betingelserne for Burmas fremtidige politiske styreform.

Derfor har militærstyret på skift forhandlet med de forskellige etniske grupper, der i årtier har ført befrielseskrige mod styret og forsøgt at få disse grupper med i en aftale om Burmas fremtid - uden om det største politiske parti, Den Nationale Liga for Demokrati, NLD, som var det parti, der vandt valget i 1990.

Den Danske Burma Komité mener, at en varig politisk løsning må bygge på, at alle tre parter - militæret, de etniske grupperne og de politiske partier - må mødes uden forhåndsbetingelser for at forhandle om grundlaget for en demokratisk og ikke-voldelig fremtid for Burma. I dette arbejde har Den Danske Burma Komité opbakning fra Aung San Suu Kyi, lederen af NLD.

Den Danske Burma Komités projekt medvirker til at forberede de etniske grupper til disse forhandlinger. Det kræver bl.a. at de skal formulere, hvilke betingelser, der gør, at de vil være med i reelle forhandlinger om Burmas fremtid.

Projektet går ud på at skabe national forsoning. Tidligere var de etniske grupper splittede og savnede enighed om en vej frem for Burma mod demokratiske tilstande og respekt for menneskerettigheder. I dag er de meget tættere på enighed om fremtiden. Det er i denne sammenhæng, at danske bistandsmidler bruges til at styrke demokratibevægelsen.

Den burmesiske demokratibevægelses repræsentanter har bevæget sig nærmere en principiel enighed om, at de etniske gruppers rettigheder skal respekteres inden for rammerne af en forbundsstat. Den skal sikre, at der fortsat eksisterer et samlet Burma, men at landets demokrati hviler på et fredeligt grundlag, der sikrer sameksistens og forsoning mellem de mange etniske grupper.

Den Danske Burma Komité har bedt otte fremtrædende burmesere fra projektet - repræsenterende hver af Burmas hovedgrupper - til med deres egne ord at fortælle om konflikten, komme med deres vision for fremtiden og et bud på den demokratiske stat, de ønsker sig.

THIMPHU
BHUTAN
INDIA
BANGLADESH
DACCA
Itanagar
Guwahati
Shillong
Kohima
Imphal
Agartala
Aizawl
Barisal
Chittagong
Falam
Hakha
Monywa
Shwebo
Sagaing
Mandalay
Amarapura
Pyin-U-Lwin
Myitkyina
Pakokku
Myingyan
Chauk
Meiktila
Taunggyi
Yaynangyoung
Minbu
Magway
Sittwe
Pyinmana
Loikaw
Pyay
Taungoo
Thandwe
Nyaunglebin
Hinthada
Bago
Kyaikto
Insein
YANGON
RANGOON
Thaton
Hpa-an
Pathein
Myoungmya
Syriam
Bogale
Phyarpon
Mawlamyine
Kyaikkami
Ye
Dawei
Myeik
Mouths of the Irrawaddy
Gulf of Martaban
ANDAMAN SEA
Mergui Archipelago
XIZANG
TIBET
SICHUAN
CHINA
YUNNAN
Xichang
Zhaotong
Panzhihua
Dali
Chuxiong
Kunmin
Yuxi
Gejiu
Louangphabang
Chiang Mai
Lampang
VIANGCHAN
VIENTIANE
Udon Thani
Sukhothai
Phitsanulok
Khon Kaen
THAILAND
Nakhon Sawan
Nakhon Ratchasima
Ubon Ra
Nonthaburi
KRUNG THEP
BANGKOK
Ratchaburi
Battambang
Rayong
Chanthaburi
Kompong Chhna
Gulf of Thailand
PHNOM
Surat Thani
Samui Island
Phuket
① KACHIN STATE
② CHIN STATE
③ ARAKAN STATE
④ SHAN STATE
⑤ KARENNI STATE
⑥ KAREN STATE
⑦ MON STATE
ⓐ SAGAING DIVISION
ⓑ MAGWAY DIVISION
ⓒ MANDALAY DIVISION
ⓓ BAGO DIVISION
ⓔ IRRAWADDY DIVISION
ⓕ RANGOON DIVISION
ⓖ TENASSERIM DIVISION
BURMA
0 km 80 160 240 km
GEOATLAS® - © 2000 Graphi-Ogre

Burma

- Sydøstasiens gyldne, tragiske land

Af Lian H. Sakhong

Burma er et multi-etnisk, multi-kulturelt og multi-religiøst land, beliggende i Sydøstasien med grænser til Thailand og Laos i øst, Indien og Bangladesh i nordvest og Den Bengalske Bugt og Andamanhavet mod vest og syd.

Landets areal er 671.000 km^2. Det svarer til lidt mere end det samlede areal af Frankrig, Holland, Belgien og Danmark lagt sammen. Befolkningstallet skønnes at være på næsten 50 millioner. Der er otte etniske hovedgrupper, som er: chin, kachin, karen, mon, burmanere, rakhin (arakan) og shan. Hertil kommer mange mindre etniske undergrupper, så som pa-o, pa-laung, lahu, wa og naga o.a.

Burmanerne er den største befolkningsgruppe (anslået 65 procent) og langt størsteparten er buddhister. Mange af konflikterne i landets komplicerede historie udspringer af modsætninger mellem det burmanske befolkningsflertal og de andre etniske grupper.

Da Kong Anawrattha i 1044 e. Kr. grundlagde det første burmanske kongedømme Pagan (navngivet efter byen, som blev dynastiets centrum) erklærede han samtidig buddhismen for statsreligion. Denne konge tillod ikke andre religioner end buddhismen. Siden da har buddhismen og burmanernes etniske identitet været uadskillelige. En udbredt talemåde lyder: *Buddha-bata Myanmar Lumyo – at være burmaner er at være buddhist*.

Buddhismen er også den dominerende religion for andre etniske grupper, særlig for mon, arakan og shan. I nutidens Burma er der desuden flere etniske grupper, som praktiserer andre religioner end buddhismen. F.eks. er størsteparten af chin-, kachin- og karen-folk kristne baptister. Der er desuden en del muslimer i Burma, hovedparten af disse er rohingya'er fra Arakanstaten. På godt og ondt er Burma et ægte multi-etnisk, multi-kulturelt og multi-religiøst land. De kulturer, der hører hjemme i det nuværende Burma er udtryk for en stor mangfoldighed, men er også kilde til spændinger og konflikter.

Briterne kaldte Burma for det Gyldne land i Sydøstasien pga. de mange smukke pagoder og buddhistiske templer.

Uafhængige folkeslag

Før briterne i 1800-tallet erobrede hele det nuværende Burma, foruden det indiske subkontinent (nutidens Bangladesh, Indien og Pakistan), som blev betegnet som Britisk Indien, var de fleste etniske grupper i Burma uafhængige folk, som styrede efter deres traditionelle politiske systemer i deres respektive områder.

Efter Anden Verdenskrigs slutning i 1945, da briterne forberedte tilbagetrækning fra regionen og ville give uafhængighed til Burma og Indien, krævede de fleste etniske nationaliteter også deres uafhængighed og dermed retten til at danne egne stater. Men i stedet for at kræve uafhængighed hver for sig blev de etniske grupper fra Arakan, Chin, Kachin, Karen, Karenni, Mon og Shan enige med burmanerne om tilsammen at danne Den Burmesiske Union. Deres repræsentanter forhandlede sig frem til en union baseret på principperne om lighed, gensidig respekt og ret til selvbestemmelse.

De underskrev en aftale 12. februar 1947 på en konference i byen Panglong i Shanstaten. Derfor er aftalen om det moderne Burma som en suveræn nation kendt som 'Panglong-aftalen'. Tidspunktet falder sammen med det indiske subkontinents deling i Pakistan og Indien i den første fase af afkoloniseringen.

Forhandlingerne med den britiske regering om burmesisk selvstændighed blev ledet af den karismatiske burmanske politiker Aung San, der under store anstrengelser havde arbejdet for at skabe enighed mellem de etniske grupper. Men Aung San nåede aldrig at opleve frugterne af sin indsats. Han blev myrdet få måneder før uafhængigheden blev en realitet i januar 1948. Hans død fik dramatiske konsekvenser for den unge stats bæredygtighed. For ulykkeligvis overholdt de ledere, som fulgte efter Aung San, ikke Panglong-aftalen, som Aung San og de etniske ledere havde underskrevet.
Ifølge aftalen skulle Den Burmesiske Union være en forbundsstat, men blev i stedet en enhedsstat. Modellen med en forbundsstat minder om de systemer, vi i dag kender fra Forbundsrepublikken Tyskland, U.S.A, Canada og ikke mindst Indien. Et afgørende princip for en forbundsstat er, at de enkelte regioner, uanset om man kalder dem for 'lande' (som i Tyskland) eller stater (som i USA, Canada og Indien), i en række politiske og økonomiske sager selv kan træffe beslutninger og valg uden indblanding fra centralmagten. Til gengæld bliver udenrigspolitik og vigtige dele af den økonomiske politik afgjort af forbundsregeringen.

Aung San

Kaos og borgerkrig

Den vanskelige situation, der opstod i Burma i1947-48 betød, at de fleste etniske grupper blev meget utilfredse med den manglende afklaring af forfatningsspørgsmålet i det uafhængige Burma. For nogle betød det, at de gik i krig for deres sag.

Karenerne greb til våben i 1949, et år efter uafhængigheden, og de erklærede rent ud, at de herefter kæmpede for deres frihed og dermed løsrivelse fra Den Burmesiske Union, som de mente var domineret af det burmanske befolkningsflertal. Den borgerkrig, som blev startet af den karenske befrielsesbevægelse, er stadig i gang og har altså stået på i mere end et halvt århundrede.

I 1961 besluttede regeringen, at buddhisme skulle være statsreligion. Dette forværrede kun situationen yderligere. Alle de ikke-burmanske etniske nationaliteter, selv dem som praktiserede buddhisme, forsøgte kollektivt at stoppe lovforslaget om statsreligion ved unionens parlamentsforsamling. Men deres forsøg var forgæves, eftersom unionen reelt var under burmanernes kontrol.

Til dels som en konsekvens af striden om religionen, som de etniske nationaliteter anså for at være et brud på Panglong aftalen, dannede kachin-folket Kachin Befrielseshæren og begyndte en væbnet kamp mod centralregeringen i Den Burmesiske Union. Kachinerne blev fulgt op af chin-folket, som dannede Chin Befrielseshæren og i 1964 begyndte at kæmpe mod regeringen i Rangoon. Kachin- og chin-partisanerne fik følgeskab af oprørere fra de etniske grupper karen og karenni, som er overvejende kristne. Andre etniske grupper som mon, arakan og shan, som er buddhister, valgte også at kæmpe for deres frihed og uafhængighed.

Omverdenen hørte ikke meget til konflikterne i Burma i 1950'erne og 60'erne, velsagtens fordi opmærksomheden var rettet mod de mere voldsomme konflikter i Korea (1950-53), Vietnam (især 1953-54 og igen fra 1960), samt de mange opstande og uafhængighedskrige i Afrika og Mellemøsten.

Den tragiske konflikt i det isolerede Burma, påvirkede kun nabolandene i begrænset omfang. Dog spillede det ind, at soldater, som var flygtet fra Kinas slagne nationalisthær, kom til det nordlige Burma, hvor de dyrkede opium og finansierede partisanhære, som kunne beskytte opiumsdyrkningen. Den østlige del af Burma, som grænser op til Laos og Thailand er kendt som »Den Gyldne Trekant«. Med 'gyldent' forstås ikke kun pagoderne og templerne, men også de kolossale rigdomme, som udvindingen af opium og deraf fremstillingen af heroin, skabte for disse lokale krigsherrer, som oprindeligt var kinesere og ikke tilhørte folkeslagene i Burma. Med tiden skete der imidlertid en vis etnisk opblanding. De kinesiske 'narkotikafyrster' giftede sig ofte med lokale kvinder og antog burmesiske navne.

Opbygningen af narkotikaproduktionen i 'Den Gyldne Trekant' lagde grunden til mange af de efterfølgende konflikter i landet og forstærkede de eksisterende modsætninger mellem flere af de etniske grupper og centralmagten. I de senere år har militærstyret tilbudt flere af narkotikahærenes ledere amnesti og har dermed kunnet få adgang til de formuer, som er skabt på den illegale narkoproduktion.

Det fundamentale politiske problem med Burmas suverænitet og politiske ledelse handler imidlertid stadig om forfatningen.

Kup i 1962

En af de mere moderate grupper ville forsøge at ændre forfatningen med fredelige midler i stedet for at gribe til våben. Denne gruppe var ledet af Sao Shwe Taik af Yawnghwe. Han var prins og i slægt med det dynasti, der stod i spidsen for

Shanriget inden briternes ankomst. Efter uafhængigheden 1948 blev han den første demokratisk valgte præsident af Den Burmesiske Union. Hans forsøg på at skabe en løsning med fredelige midler lykkedes ikke.

Det skyldtes først og fremmest de skæbnesvangre begivenheder efter general Ne Wins militærkup 2. marts 1962. Ne Win ophævede unionsforfatningen, opløste parlamentet og arresterede alle regeringsmedlemmer, heriblandt premierminister U Nu og den tidligere præsident Sao Shwe Taik.

Ekspræsidenten døde i fængsel i 1963. General Ne Win regerede landet som et jernhårdt militærstyre i 27 år. Han oprettede et socialistisk parti, som reelt var under militærets kontrol og forbød alle andre partier.

Under hans militærregime blev Burma, som tidligere var kendt som 'Asiens risskål' (et udtryk, der betyder stort overskud af fødevarer, som kunne eksporteres), et af de fattigste lande i verden. Økonomien skrumpede, mens militæret fik alle de ressourcer, som regimet fandt var nødvendige til at bekæmpe intern modstand. Fattigdommen tog til gennem årene på grund af regimets dårlige ledelse, korruption og borgerkrig.

Oprør

Efter mange år med voksende elendighed og øget undertrykkelse havde befolkningen fået nok. I 1988 brød oprøret ud blandt den studenterledede demokratibevægelse. I stedet for at forhandle med studenterne sendte regeringen væbnede styrker ud og skød og dræbte tusindvis af studenter på universitetet i Rangoon.

I forbitrelse over at regeringen slog studenter ihjel sluttede store befolkningsgrupper sig til studenternes protest mod regimet og forlangte demokrati, overholdelse af menneskerettigheder og politiske frihedsrettigheder. Det så i første omgang ud til at give resultat: general Ne Win trådte tilbage, socialistpartiet blev opløst, og hæren lod general Saw Maung overtage statsmagten.

I 1988 var frihedshelten Aung Sans datter, Aung San Suu Kyi, vendt hjem til sit fødeland fra mange års ophold i Storbritannien. Hun var kommet for at pleje sin døende mor, men blev hurtigt involveret i politiske aktiviteter.

I et forsøg på at løse den politiske krise på fredelig vis krævede demokratiske kræfter og partier ledet af bl.a. Aung San Suu Kyi, at der skulle indledes såkaldte trepartsforhandlinger, hvor også de etniske grupper blev repræsenteret.

Ideen var, at militærstyret (som dengang kaldte sig Det Statslige Råd for Lov og Orden) skulle mødes med de nydannede politiske partier og de etniske gruppers organisationer i forsøg på at finde en fredelig løsning på især forfatningsspørgsmålet.

Dermed blev tanken om et Burma som en demokratisk forbundsstat genoplivet, helt i overensstemmelse med uafhængighedsledernes ideer fra perioden op til afslutningen på det britiske styre i 1948. Tusinder fik atter håb om et samfund, som kunne sikre de grundlæggende demokratiske rettigheder for alle, politisk lighed for de etniske nationaliteter og retten til selvbestemmelse til alle medlemsstater i unionen. En vision om at genopbygge deres nation baseret på principper om lighed og retfærdighed, således at alle etniske nationaliteter, trods forskellige sprog, kultur og religion kunne leve fredeligt sammen.

Til manges overraskelse tillod militærjuntaen afholdelse af parlamentsvalg i maj 1990. Flere end 200 partier forsøgte at stille op. Aung San Suu Kyi blev under valgkampen sat i husarrest, men hendes parti, Den Nationale Liga for Demokrati (NLD) sejrede alligevel stort med et flertal på 82 procent af pladserne i parlamentet.

Ulykkeligvis blev alle håb om en demokratisk og fredelig udvikling slukket, da det siden stod klart, at militærstyret ikke havde til hensigt at respektere valgets resultat. Aung San Suu Kyi og hundredvis af andre forblev under husarrest eller i fængsel, presse- og ytringsfrihed blev på ny undertrykt. Millioner måtte atter leve i frygt og fattigdom. Den politiske situation i Burma har stort set været uændret siden 1990. Militæret forbereder en ny forfatning, men uden deltagelse af de demokratiske kræfter. Tragedien fortsætter.

Aung San Suu Kyi

Af Tin Zaw

Arakan staten

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Arakan ligger som en stribe land langs østkysten af Den Bengalske Bugt fra floden Naff til Cape Negaris og strækker sig mod nord og syd og grænser op til Bangladesh i nordvest. Arealet er 47.000 km^2, dvs. lidt større end Danmark.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Befolkningstallet anslås til fem millioner. Mindst en halv million mennesker er udvandret og arbejder i udlandet. Blandt oprindelige folk i Arakan er mro, mroon, khami, thak (chakama), dainet, chin, kaman, maramargri. 70 procent er buddhister, 20 procent er muslimer, to procent er kristne, tre procent er hinduer og andre religioner. Det mest udbredte sprog er arakansk, som også kaldes rakahing. Der findes buddhistisk arkitektur, som går tilbage til årene omkring Kristi fødsel. Moderne kulturvaner har dog indfundet sig: Der spilles traditionel musik og moderne vesterlandsk rock og blues. Den traditionelle musik er klassisk og klassisk dans med oprindelse i den såkaldte Vaisali periode år 4 – 18 e.Kr.
Nationaldage	15. december er den eneste nationale fridag i Arakan, som juntaen har anerkendt. 31. december er mindedag for modstanden mod den burmesiske besættelse af Arakan kongedømmet i 1784. 13. august fejrer man 'Risdag', som er en mindedag for den dag i 1967, hvor burmesiske tropper åbnede ild og dræbte over hundrede mennesker som demonstrerede fredeligt for at få ris dagligt. 9. november er Nationaldag. Denne dag gik millioner af arakanere på en gang i gaderne og nogle sultestrejkede for at få Arakan anerkendt som stat.
Flora/Fauna	Arakanstaten er rig på naturressourcer, som marmor, naturgas, olie, bambus, tømmer, kalksten, kviksølv, fiskeri. Der er smukke sandstrande, bjerge og store frugtbare landområder. Der lever mange dyr i Arakanstaten: elefanter, næsehorn, tigre, leoparder, krokodiller, hjorte, aber, vilde katte, vildsvin, sump- og landskildpadder, delfiner, ørne, papegøjer, vildænder, gæs og havmåger.

HISTORIE

Arakan var et kongedømme gennem 5000 år fra 1500 f.Kr. til 1784, da Arakan blev invaderet af den burmanske konge Bodaw Maung Wyne i september 1784. Han sendte 33.000 soldater ind for at besætte landet uden at erklære krig. Den arakanske kong Maha Thamadha Raja og dronningen blev taget til fange og bragt til Amrapura i det nordlige Burma. Den arakanske Mahamuni Buddhas hjerte blev også konfiskeret og bragt til Burma. Den arakanske prins gjorde modstand mod den burmanske invasion i januar 1785.

I 1811 var modstandsbevægelsen styrket under ledelse af Kong Bering, kendt som Chan Byan. Han døde i 1815. 200.000 indbyggere flygtede til det Britisk Østindiske Company i Chittagong Distriktet, som er det nuværende Bangladesh.

Bodaw Maung Wyne døde i 1819 og hans barnebarn Bagyi overtog herefter tronen. I marts 1824 brød den første britisk-burmanske krig ud. I februar 1826 besejrede briterne burmanerne og underskrev en fredsaftale, kendt som Randaboo-aftalen. Arakan var nu under britisk styre. Under den britiske ledelse øgedes landsbrugsproduktionen og staten blev en stor riseksportør.

Den anti-japanske bevægelse

Politiske ledere i partiet Arakan National Kongres kæmpede sammen med de britiske soldater mod de japanske besættelsesstyrker i 1944. De japanske tropper blev drevet ud af Arakan i Anden Verdenskrigs sidste år, 1945. Briterne overtog igen ledelsen af Arakan efter japanernes fald. I 1948 blev Burma uafhængigt.

Arakan blev reduceret til en provins (som i Burma kaldes en 'division' af centralmagten) i det oprindelige Burma, da briterne accepterede burmesisk uafhængighed i 1948.

Forfatningsarbejdet

I 1994 og efter dannelsen af Arakan Nationalråd (i eksil) er arakanske ledere gået sammen med andre etniske nationaliteter for at udforme en forfatning. Komitéen for udarbejdelse af forfatningen har fremlagt politiske principper, en grundlov og et udkast til en regering.

Forfatningen nævner specifikt politiske principper som føderalisme, demokratiske systemer, en verdslig stat, rettigheder til individet, lighed og retfærdighed. I grundloven er ytringsfrihed, retsstatsprincipper og valgret fremhævet. I regeringsstrukturen er der foreslået et system med adskillelse af den dømmende, lovgivende og udøvende magt. Den lovgivende magt skal bestå af et senat og en kongres, som skal vælges for en 5 års periode. Senatet består af repræsentanter for de etniske nationaliteter. Kongressen består af repræsentanter som skal vælges med mindst 50.000 stemmer for en toårig periode. Kongressen skal sikre statsmagten og vedtage love.

Den udøvende magt skal bestå af en guvernør og en vicegeuvernør som skal vælges direkte af vælgerne i Arakanstaten for en fireårig periode til at administrere lovene. Den lovgivende magt skal bestå af en Højesteret, 14 distrikstretter, 21 landsretter, samt 50 by- og amtsretter. Den udøvende magt skal fortolke loven og udtale sig om sin mening om forfatningen.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

Aung San Suu Kyi på rundrejse i det nordlige Burma i 2004. Her i Arakanstaten.

Et fremtidigt Burma skal være en demokratisk og føderal stat med frie flerparti-valg. Borgernes rettigheder, såsom ytringsfrihed, ret til at organisere sig, publikations- og forsamlingsret skal garanteres.

Forbundsregeringen skal dannes af repræsentanter fra staterne og direkte valgte til at tage sig af handel, udenrigspolitik og grænsespørgsmål. Staternes regeringer skal tage sig af deres naturressourcer, uddannelse, social- og kulturpolitik, statsgrænseovervågning og transport.

Gennem et samarbejde mellem statsregeringen og forbundsregeringen vil man være i stand til at tilfredsstille indbyggernes behov bedst muligt og sikre dem livet, frihed, ejendom, hvilket skal fremgå af forbundsforfatningen. Ved at regeringen og dens institutioner udarbejder forfatningen, individuelle rettigheder og retsstatsprincipper med politisk dygtighed og høj moral, vil befolkningerne i Burma kunne opretholde fred og sikre velstand og fremgang.

Af Victor Biak Lian

Chin staten

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Chinlandet, også kaldet Øst-Chin-land eller Chinstaten, ligger vest for det centrale Burma. Flere bjergkæder og dale ligger langs den vestlige side af de to hovedfloder, Irrawaddy og Chinwin. Chinlandet grænser op til Bangladesh mod sydvest, Manipur i Indien mod nordvest, Kina mod nord, den burmanske stat mod øst og Arakanstaten mod syd. Chinlandet er et bjergrigt landskab, som strækker sig mod det centrale Burma. Med et areal på ca. 36.000 km^2, er det nuværende Chinland lidt mindre end Danmark.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Chinbefolkningen er af den mongolske race, nedstammer oprindeligt fra det centrale Kina og har for århundreder siden bevæget sig sydover og bosat sig i det nuværende Chinland. Chinfolket består af adskillige mindre stammer, asho, cho, khumi, kuki, laimi, lushai, zomi osv. Det skønnes, at over 70 procent af chinfolket er kristne, men der findes også mindretal som er buddhister og dyrker traditionel chinreligion. Der er variationer i sproget og i kulturen, som kommer til udtryk gennem bl.a. en traditionsrig litteratur. Det burmanske sprog er meget udbredt på grund af militærregimets kampagne for en 'burmanisering' gennem flere årtier. Der findes mange folkeeventyr, folkedanse, folkemusik og instrumenter. Chinlandets kulturelle traditioner er bevaret og holdt ved lige og forandret fra generation til generation gennem mundtlige overleveringer før chinfolket fik et skriftsprog i begyndelsen af 1900-tallet. Ankomsten af kristne missionærer i begyndelsen af det 19. århundrede styrkede og forfinede chinfolkets kultur og sprog. Chin er kendt som værende ærlige, tolerante, modige og religiøse.
Flora/fauna	Chinlandet har en righoldig flora (bl.a. orkideer og rhodendendron) og et mangfoldigt dyreliv (elefanter, tigre, bjørne, vildsvin, forskellige slags aber, vilde geder og mange slags fugle). Chin har et mildt, fugtigt klima. April og maj er de varmeste måneder på året med gennemsnitstemperaturer fra 15,5ºC til 21ºC. Gennemsnitstemperaturen i den kolde sæson er under 4.4º. Om vinteren kan temperaturen nå ned på frysepunktet i de højereliggende bjerge. Der falder i gennemsnit mellem 2000 og 3000 mm regn om året. De sydlige egne af landet er ofte udsat for storme fra Den Bengalske Bugt.

HISTORIE

Chinstaten er i dag delt i tre områder, som befinder sig i hvert sit land, Indien, Burma og Bangladesh. I Burma er landet delt op i administrationsområder, der kendes som Chinstaten, Sagaing Divisionen, Magwe Divisionen, Pegu Divisionen og Arankanstaten.

Før den britiske kolonisering af Burma i 1885 levede chinfolket som en selvstændig nation inden for klart afmærkede grænser. Men Chinlandet forblev under briterne forholdsvis selvstyrende indtil begyndelsen af det 20. århundrede. I 1935 besluttede briterne at dele landet i to dele ved at gøre Burma, som indtil da havde været en britisk-indisk provins, til en særskilt koloni. Den vestlige del af landet forblev under britisk-indisk kontrol, mens den østlige del kom under den burmesiske kolonis kontrol.

Chinfolket i den nuværende Chinstat blev en del af Den Burmesiske Union, efter repræsentanter for Chinstaten underskrev Panglong-aftalen den 12. februar 1947. I følge aftalen var de underskrivende parter enige om at samarbejde med en overgangsregering, ledet af General Aung San, med det formål at befri sig fra kolonimagten.

I takt med at Burmas frihedsbevægelse voksede under Aung Sans ledelse, besluttede Chin-landet at deltage sammen med andre repræsentanter for de etniske nationaliteter i en proces mod udviklingen af en forbundsstat. Men ved Burmas befrielse i fra Storbritannien i 1948 steg bekymringen hos chin-folket og andre etniske grupper for, om deres ret til selvstyre og lighed, som var sikret i forfatningen, ville blive respekteret.

En borgerkrig brød ud over hele landet det følgende årti og førte til, at Burmas hærs øverstkommanderende, General Ne Win, udnyttede situationen til at gennemføre et militærkup i 1962.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

At opbygge en suveræn nation eller stat kræver altid en grundlov. En af de vigtigste opgaver er at opbygge grundlæggende forfatningsprincipper.

En føderal forfatning betyder en decentralisering af magten ved at dele den mellem centralmagten og de enkelte stater. Føderale forfatninger bruges især i lande hvor befolkningerne har forskellige sprog og kultur i forskellige territorier.

Et føderalt system er det mest passende for lande som Burma. Verden over er politisk lighed ifølge demokratiske principper altid baseret på universel stemmeret for voksne, uanset hvor forskellige disse mennesker er i antal, køn, status eller etniske og religiøse karakteristika. Derfor bør alle nationale stater i unionen have et lige antal repræsentanter og stemmer i den lovgivende forsamling. Dermed vil alle nationaliteter i unionen kunne forenes med udgangspunkt i princippet om frivillig forening.

Forfatningen i en fremtidig union skal være føderal, og i henhold til denne skal Chinlandets regering dannes. Den lovgivende forsamling skal have magt til at vedtage love for et lokalt selvstyre, ligesom den lokale lovgivning skal være tilpasset den føderale styreform.

Chin-landets fremtidige forfatning skal fremme demokrati og frihed. Den skal baseres på politisk selvbestemmelse over vores eget samfund. Det skal være en delstat i føderationen, som evt. kan hedde Forbundsunionen Burma.

En forfatning er ikke en almindelig lovgivning. Det er et ukrænkeligt dokument og en aftale om at enes trods forskelligheder.

Vi foreslår nu et føderalt system, som vi aldrig har oplevet i Burmas historie. Misbrug og undertrykkelse, som skiftende militærregimer har været ansvarlige for, har forhindret dannelsen af et effektivt føderalt system. Der er kun én løsning for de etniske folk i Burma for at blive i unionen: at danne et føderalt system, hvor vi kan leve i fred og harmoni.

Af M. Naw Mein

Kachin staten

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Kachinstaten er på 89.000 km^2 og dermed lidt over dobbelt så stor som Danmark. Hovedstaden hedder Myikyina. Blandt de større byer er Bhomo, PutaO, Mogaung, Mohnyin.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Blandt indbyggerne er der mange etniske grupper: Kachinere, burmanere, naga og shan. Kachin er kendt for sine specielle lokale traditioner: Traditionelle forlovelses- og bryllupsritualer, hvor brudgommens familie betaler penge til brudens forældre. Traditionelt er den yngste søn arving til forældrenes ejendele og man har en særlig begravelsesceremoni. Blandt de specielle madtraditioner er 'Tsa Hku', som er en øl lavet på ris. Klædedragterne har særlige karakteristika: Den traditionelle kachin sølvbluse og håndvævede silkenederdele. Der findes flere trosretninger: Kristendom, buddhisme, animisme (åndedyrkere/naturreligion), islam og hinduisme. På det kulturelle område er en del af Kachinlitteraturen skrevet med det latinske alfabet. Sprogene omfatter især kachin og burmesisk.
Nationaldage	Nationaldage: Kachinstatens dag 10. januar, Kachin Revolutionsdag 5. februar og Kachin Martyrernes dag 8. august.
Flora/Fauna/Naturressourcer/ Beskæftigelse	Naturressourcer: Jade, guld, kul, teaktræ. Geografi: Overvejende bakket terræn og sletter. Khakaborazibjerget som er 5.881 meter er det højeste punkt. Hovedbeskæftigelse: Landbrug, minedrift, handel (bl.a. med jade og guld). Andre professioner: Fremstilling af håndvævet tøj.

HISTORIE

Før briterne indlemmede Burma i imperiet, levede kachinfolket harmonisk og fredeligt. Den britiske erobring af Kachinstaten begyndte i 1889, hvor den sydlige del, Bhamo-området, blev besat. Briterne begyndte at indkræve skatter fra kachinfolket i 1934. Senere sendte de kachin soldater til Europa og Mellemøsten.

Alt ændrede sig med Anden Verdenskrig. Japanerne bombede hovedstaden i Kachinstaten 8. maj 1942 og besatte landet. Briterne trak deres tropper tilbage til Indien måneden efter. Kachin-folket forsatte med at kæmpe mod japanerne. Britisk ledede kachin-styrker kæmpede sammen med kachin-styrker under amerikansk ledelse mod japanerne i sidste del af krigen. Resultatet blev, at japanerne trak sig tilbage fra Kachinstaten og befolkningen kunne fejre sejren 26. marts 1945.

Seks kachin ledere underskrev Panglong aftalen med Aung San og andre etniske ledere 12. februar 1947. Efter befrielsen kom kachin ledere med i premierminister U Nu's regering. Den Kachinske Befrielsesorganisation (KIO) blev dannet den 5. februar 1961. KIO holdt fredsforhandlinger med militærstyret tre gange - i 1963, 1972 og 1981.

Tre medlemmer af Kachinstatens parti KNCD blev valgt i 1990 ved parlamentsvalget i Burma, som juntaen aldrig anerkendte. KIO indgik våbenhvile med juntaen 24. februar 1994.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

Traditionel Kachin-klædedragt

Jeg mener, at Burmas problemer er af forfatningsmæssig karakter. Problemerne skyldes den burmanske dominans og manglende magtfordeling mellem centralstyret og de etniske grupper. Derfor må vi løse uenighederne mellem burmanerne og de etniske grupper. Hver stat i Den Burmesiske Union skal have deres egen forfatning. Kachinstatens forfatning vil blive skrevet i overensstemmelse med følgende principper:
Et føderalt system; selvbestemmelsesret; menneskerettigheder og rettigheder for minoriteter; etkammersystem og flerpartisystem

Selvbestemmelsesret betyder, at hver stat i den føderale union i Burma bestemmer sine egne lokale anliggender og kun overlader få overordnede spørgsmål til centralmagten.

Fundamentale rettigheder betyder, at enhver, som er født i staten, automatisk skal have rettigheder som statsborger. Derfor skal alle voksne borgere sikres retten til at deltage i politiske anliggender.

Den føderale union skal bygge på princippet om, at hver stat skal have ret til at lovgive, så længe det er i overensstemmelse med lovgivningen i den føderale kongres på centralt niveau.

Den føderale burmesiske union skal altså bestå af tre regeringsniveauer: forbundsregering, delstatsregering og lokale regeringer. De skal forenes i forsoning, respekt, samråd og samarbejde. Deres forhold skal med andre ord ikke være styret fra toppen og ned.

Af Paw Wah

Karen staten

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Karenstaten er på 30.384 km² og er lidt mindre end Danmark. Karenstaten har syv millioner indbyggere. Hovedstaden er Pa-An. Karenstaten kaldes også Kawthoolei.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Den karenske klædedragt er forskellig fra stamme til stamme og nogle gange fra landsby til landsby. De har alle forskellige designs og farver. Den karenske dragt kaldes Hse K'yaw. Religion og kultur: Buddhister 70 procent, kristne 28 procent, naturreligion (animister) to procent. Sprog: S'gaw karen and poe-karen. Vi har vores egen historie, vort eget sprog, vort eget land og økonomiske system. Af natur er karenerne et ligetil, roligt, beskedent og fredselskende folk, som vægter ærlighed, renhed, næstekærlighed og høj moral i det sociale liv. Vi er loyale og meget optaget af vores religion. Karenerne nedstammer fra de samme forfædre som de mongolske folk.
Nationaldage	Det karenske nytår falder på den første dag og i første måned af karenernes særlige kalender, der kaldes Moo. Mindedagen for modstandskampen er 31. januar, organisationen KNU (Karen National Union) har sin særlige dag 5. februar. Den karenske nationaldag er 11. februar. Den karenske kvindedag er 5. april. Den karenske ungdomsdag er 23. maj. Kawthooleidag er 14. juni. Den karenske befrielsesdag er 5. juli. Martyrernes Dag er 12. august.
Flora/Fauna/Naturressourcer	Karenstatens vigtigste naturressourcer er træ og guld. Hovedbeskæftigelse er i landbruget, især risdyrkning.

HISTORIE

Interne kampe brød ud mellem den burmesiske regering og karenske uafhængighedsgrupper i begyndelsen af januar 1949. Jeg fik fortalt af de ældre i min landsby og mine forældre, at under den japanske besættelse af Burma i 1942, dannede burmeserne en hær ved navn Den Burmesiske Uafhængighedshær (BIA), som angreb og ødelagde mange karenske landsbyer i deltaområdet.

Under krigen mod japanerne i 1940'erne ofrede hundredvis af karenske soldater deres liv for den britiske kolonimagt. Men den britiske regering ignorerede fuldstændigt karenernes loyalitet, og meddelte efter krigen, at der allerede var planer om at give uafhængighed til den burmesiske regering. Datidens karenske ledere blev derfor bedt om at gå til burmeserne, for at drøfte uafhængighed. Det blev imidlertid afvist af den burmesiske regering. De sagde: 'vi kan ikke give jer uafhængighed, hvis I ønsker den, må I kæmpe'.

Karenerne lavede fredelige demonstrationer i mange landsbyer og byer i Burma, men burmeserne nægtede at give karenerne deres frihed. Natten til den 31. januar 1949 blev det karenske område i Rangoon og andre byer angrebet og ødelagt af burmesiske tropper. Karenerne kunne ikke gøre andet end at gribe de forhåndenværende våben og forsvare sig selv. Tusinder af burmesiske tropper angreb og brændte mange karenske landsbyer ned, de plyndrede, voldtog og dræbte de civile.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

Som borgere tilhørende den karenske nation må vi kæmpe for frihed, retfærdighed, lighed og selvbestemmelse. Burma er et multi-etnisk land, som har otte store etniske grupper, landets oprindelige folk, heriblandt den største gruppe burmanerne. Vi ønsker en føderation, hvor vi kan leve i fred med alle grupper i føderationen, som skal baseres på principper om samarbejde, anerkendelse og venskab.

Vor største politiske organisation Karen National Union (KNU) har haft en fredsaftale med militærstyret siden 1993, og processen er stadig i gang. Parterne er enige om at stoppe kampene midlertidigt, men der er endnu ingen politisk løsning. Trepartsforhandlinger (juntaen, de politiske partier, der deltog i valget 1990 og de etniske grupper) vil være et godt tegn for det karenske folk og andre grupper om at få deres egen stat.

Et udkast til en fremtidig forfatning i Kawthoolei (Karensteten) er under udarbejdelse.

Men før man tager skridtet til en udarbejdelse af en forfatning, mener jeg, at etniske hære (både inden for og uden for Burma), Den Nationale Liga for Demokrati (NLD, der vandt valget i 1990) og juntaen (SPDC) er nødt til at stræbe efter de samme mål og den samme vision. Jeg tror på at den bedste måde at løse Burmas politiske konflikter på er gennem et føderalt system. Der skal være et repræsentativt demokrati, et flerpartisystem og et moderne retssystem. De fleste etniske nationaliteter er ved at forberede deres egen statsforfatning for at sammensætte et forenet »Burma«. Der skal være principper som i en retsstat med adskillelse af den lovgivende, den udøvende og den dømmende magt.

På grund af de bitre erfaringer i fortiden har folk mistet deres værdighed og identitet, de har manglet lovgivning og har ikke deltaget i beslutningsprocessen.

Uanset hvordan dialogen kommer til at forløbe, håber vi det karenske folk, at forhandlinger vil give juntaens ledere mulighed for at ophøre med mange års brutalitet og kriminelle handlinger, ændre deres hårde politik og forsøge at løse alle politiske problemer med fredelige metoder.

Traditionel Karen-klædedragt

Af Abel Tweed

Karenni staten

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Karennistaten ligger mellem Burma og Thailand. Arealet er ca. 11.867 km^2, dvs. lidt over en fjerdedel af Danmarks størrelse. Befolkningstallet er på 300.000. Hovedstaden er Loikaw.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Blandt de etniske grupper er: Kayah, kayan, puku, kayaw eller manu-manaw og derudover er der poah og shan. Før den vestlige civilisation kom til området, var karenni folket animister (åndedyrkere/ naturreligion). Efter italienske missionærer kom til landet konverterede nogle karenniere til katolicismen. De begyndte at benytte det latinske alfabet. Da amerikanske missionærer siden kom til landet, konverterede andre karennier til baptismen og brugte sgaw, som er den karenske skrift. Der findes mange forskellige sproglige varianter af karenni og der tales forskellige dialekter, men folk omgås og forstår hinanden. Der er udviklet en ny skrift og den forsøges indført som statens officielle skrift.
Nationaldage	Nationaldage: 21. juni er Nationaldag, 9. august er Modstandsdag.
Flora/Fauna/Naturressourcer/ Beskæftigelse	Karenni er rigt på råstoffer som tin, wolfram (anvendes til glødetråde i el-pærer), antimon (anvendes i metalblandinger), jern, guld, turmalin (halvædelstene). Mawchiminen var i før-krigstiden den største leverandør af tin/wolfram malm til hele verden. Vandkraftværket i Lawpita er den eneste energikilde, bygget af et japansk firma, som leverer energi til andre dele af Burma.

HISTORIE

En folkevandring af karenniske stammer fandt sted i 2015 f.Kr. gennem Tibet til den sydlige kinesiske provins Yunnan. I 1128 f.Kr. flyttede de sydover gennem Chu-coke passet og derfra til Kutkai-højlandet. De vandrede gennem højlandet for endelig at slå sig ned i Demawsoe-landet, den nuværende Karennistat.

Karennistaten er en lille stat, og var oprindeligt skilt fra Burma. Gennem hele den burmesiske historie har Karenni staten aldrig været underlagt burmesiske eller thailandske konger.

I 1880'erne da briterne erobrede Burma indlemmede de ikke Karenni staten. I stedet anerkendte de indirekte Karennni statens suverænitet ved at betragte den som allieret med Storbritannien i flere konflikter op til og under Anden Verdenskrig.

Da Storbritannien gav Burma uafhængighed i 1948, blev Karenni staten en del af Burma uden karenni-folkets samtykke. Da Burma ikke kunne få karenni-folkets accept sendte U Nu (Burmas regeringschef) sine styrker ind og invaderede Karennistaten 9. august 1948. Karennierne bevæbnede sig med de våben, de havde fra Anden Verdenskrig, og gjorde modstand mod de fremmedes indtrængen. Denne modstandskamp er stadig i gang.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

Karennistaten har krævet uafhængighed og anmodet verdenssamfundet og FN om at anerkende denne status. Men andre politiske ledere mener at det i dag vil være en større fordel og bedst at indgå i en føderation end at stå alene.

I 2003 vedtog den karenniske ledelse, at staten kan indgå i en fremtidig føderal burmesisk union. Derfor er karenni-folket villige til at deltage i en løsning om dannelsen af en ægte føderation, som både de etniske nationaliteter og burmanerne er enige i.

Vi har lært af historien og at den kan gentage sig. Aung San, den burmesiske frihedshelt indgik en aftale med de etniske ledere i 1947 og afgav mange løfter. Han blev myrdet af rivaler, og hans efterfølgere forsøgte ikke at holde løfterne. I stedet saboterede de planen og startede en borgerkrig.

Karenni-folket er i dag parat til at afgive en del af deres suverænitet og kun udøve en begrænset magt, som alle medlemmer i en føderation med rette og på samme måde kunne drage nytte af. I øjeblikket er Karennistatens forfatning ved at blive revideret på basis af principperne om et føderalt system med henblik på, at der engang skabes en føderal forfatning for hele Burma.

Den grundlæggende og største forhindring for løsningen på konflikterne i Burma er de etniske modsætninger mellem burmanerne og de etniske grupper.

Karenni-folket opfordrer fredselskende nationer til at starte en kampagne for forsoning mellem de etniske grupper, og dermed bane vejen for en demokratisk reform.

Et flertal blandt de etniske grupper går i dag ind for trepartsforhandlinger – mellem centralregeringen (militærstyret), de politiske partier og de etniske grupper. Formålet må være at sikre fred og samarbejde mellem de etniske grupper og det burmanske flertal. Dette er afgørende for at fremme landets demokratiseringsproces og økonomiske udvikling.

Lederen af den demokratiske opposition, Aung San Suu Kyi, har gentagne gange opfordret til trepartsforhandlinger mellem militærregimet, demokratibevægelsen og de etniske nationaliteter. Indtil videre har juntastyret ikke imødekommet ønsket.

Karenni-statens flag

Af Niang Hong Sar

Mon staten

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Monstaten i det nuværende Burma dækker et areal på 12.291 km², dvs. mindre end en tredjedel af Danmark. Landet består af ti kommuner, hvor Moulmein er hovedstad. I udkastet til Rahmonya-Monstatens forfatning indbefatter den også Pegu, fordi denne by blev grundlagt af Mon-folket og var hovedstad i mon kongedømmet indtil 1757 e.Kr.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Ifølge militærregimets folketælling i år 2000 var befolkningstallet på 2.547.796 i Monstaten. De etniske mon-folk udgør flertallet. Dernæst kommer burmanere, karenere, samt folk med udenlandsk oprindelse, f.eks. indere og kinesere, foruden mindre etniske grupper som pa-oh, shan, rakhaing og tavoy. De fleste indbyggere i Monstaten tilhører Theravada-buddhismen, mens færre end 10 procent er kristne, mens kun og meget få er muslimer og animister (åndedyrkere/ naturreligion). Mon tilhører mon-khmer sprogfamilien (khmer er befolkningen i Cambodja). Mon-folket har et skriftsystem, som er udviklet efter 5. århundrede e.Kr. Mon-folket kendes på røde saronger (klædestykker der minder omslå-om-nederdele) og hvide jakker, som specielt bruges ved deres traditionelle ceremonier. Inden for musik-kulturen findes der blandt monfolket fem typer musikinstrumenter, så som strenge- og messing instrumenter, blæsere og slagtøj. I alt findes der 26 musikinstrumenter. Man har 21 melodier og 45 folkedanse.
Nationaldage	Udover de officielle fridage og den årlige vandfestival er der religiøse helligdage som begyndelsen og slutningen af buddhisternes fastetid, hvor man giver en speciel dragt til munkene. Mon-folkets nationaldag er i februar og mon Kvindernes dag er i marts (mon-dronningen Shin Sawbu's fødselsdag) .
Flora/Fauna/Naturressourcer/ Beskæftigelse	Monstaten er den mindste af staterne i Burma, så den har meget få naturressourcer (skov, mineraler osv.) Det er dog kun det burmesiske militærregime og udenlandske selskaber, som får udbytte af disse naturressourcer. Der er bjerge i Monstaten, hvor de fleste floder går fra øst til vest. De flade områder langs kystlinien er dækket af rismarker, mens frugt og gummiplantager ligger på bjergskråninger. Det regner ca. 5000 mm. om året.

HISTORIE

Efter den burmesiske indlemmelse af Mon-landet i 1757 flygtede et stort antal monfolk til Thailand. Den sidste mon konge, Banya Dala blev henrettet i 1777 efter at have siddet fængslet i 20 år. Mon-folket opgav dog aldrig kampen for national befrielse.

I den første britisk-burmesiske krig fra 1824-1826 pressede briterne mon-folket, der levede i Thailand til at kæmpe mod burmeserne ved at love dem at genetablere Mon-landet. En hær på mindst titusinde mænd ledet af efterkommeren af den sidste mon konge deltog i krigen. Men da krigen sluttede måtte mon partisanerne skuffede vende tilbage til Thailand.

Monfolket har oplevet tre på hinanden følgende besættelsesmagter: briterne, japanerne og burmeserne. Den britiske kolonisering var ikke så slem, den japanske var værre og den burmesiske har været den værste.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

Siden uafhængigheden fra briterne i 1948 er Burma blevet regeret efter forfatninger skrevet af den burmesiske militære elite. Disse forfatninger afspejler ikke de etniske gruppers ønsker og interesser. Det er ikke hensigtsmæssigt for et land med så forskellige sprog, kulturer og forskellig historisk baggrund. Suveræniteten bør ligge hos folket, som udøver magt gennem demokratisk valgte repræsentanter. Burma skal være en demokratisk republik, der grundlægges på følgende værdier og principper:

a. menneskelig værdighed, lighed og fremme af menneskerettigheder
b. en forfatning, der garanterer lighed for loven
c. demokrati og pluralisme
d. lige status mellem staterne i føderationen

Traditionel Mon-klædedragt

Det føderale parlament skal være et tokammersystem, sammensat af to lovgivende institutioner. Nationalforsamlingens medlemmer skal vælges af befolkningen og bygge på en kombination af valgsystemer.

Senatet skal repræsentere staterne med lige mange repræsentanter for hver stat. Et sådant tokammersystem vil beskytte de forskellige etniske grupper, mens små befolkningsgrupper vil have forholdsvis lille repræsentation i nationalforsamlingen (det er en model, der minder om systemet i USA, hvor Repræsentanternes Hus vælges på basis af befolkningstal, mens hver stat har to medlemmer i Senatet, uanset befolkningstallet i staten).

Hvis der kun fandtes et parlament, og valget til dette var baseret på befolkningstallets størrelse, ville der være stor fare for, at den største etniske gruppe dominerede de øvrige grupper.

Ved at have et senat med repræsentanter fra hvert stats parlament vil der være mulighed for at skabe et godt samarbejde mellem den enkelte stat og det føderale parlament.

Den føderale forfatning skal fastlægge, at de enkelte staters forfatninger skal vedtages af staterne selv. Staternes lokale lovgivning skal være i overensstemmelse med den centrale føderale forfatning. Alle love skal vedtages på demokratisk vis. Domstolene skal være uafhængige.

Magtfordelingen mellem centralmagten og de enkelte staters parlamenter er et af de vigtigste afsnit i forfatningen. De etniske samfunds levedygtighed, integritet og trivsel vil i meget høj grad være bestemt af hvilken magt, de udøver på basis af deres forfatningsmæssige rettigheder.

Af Seng Suk

Shan staten

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Shanstaten ligger i den østlige del af det nuværende Burma og har et areal på 160.000 km², dvs. knapt fire gange Danmarks størrelse. Shanstaten grænser op til Kina i øst, Kachinstaten i nord, Laos og Thailand i syd og det centrale burmesiske område i vest. En stor del af staten er et bjergplateau, beliggende gennemsnitligt 1.000 meter over havet. Store floder i Shanstaten er Salweenfloden, Mae Khong-floden, Nam Tu-floden (biflod til Irrawaddy floden) og Nam Pawn-floden (biflod til Salween). Klimaet er tempereret med gennemsnitstemperaturer på mellem: 12 og 18ºC.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Befolkningen er anslået til 12,5 millioner. Største etniske gruppe er shan, mens andre etniske grupper er danu, Intha, pao, palaung, lahu, wa, kachin, kokang. Shanfolket er primært buddhister og shanernes kulturelle skikke er for det meste knyttet til denne religion. Når de unge drenge bliver buddhistiske novicer (lærlinge) i teenage-alderen, bliver de introduceret til buddhismens ceremonielle skikke. Undervisning i buddhisme starter, når de unge mænd bliver munke i 20-årsalderen. I tiden som munke indføres de ligeledes i vigtige ceremonier, som indgår i den buddhistiske lære. Hertil kommer andre kundskaber inden for bl.a urtemedicin. Shan-buddhismens ceremonier er unikke og adskiller sig meget fra den burmanske buddhisme og andre former for buddhisme i Asien. Den udtrykker Shan folkets værdsættelse af naturen, herunder de vilde dyrs store betydning. Det afspejler bl.a. sig i shanernes dyredans og fugledans til rytmerne fra gonggongen og en tromme. Sproget kendes som tai (eller dai) og ligger meget tæt på både laotisk, thai og det daisprog, som tales i den kinesiske Yunnan-provins.
Flora/Fauna/Naturressourcer/ Beskæftigelse	Shanernes landområder er rige på mineraler som sølv, guld, zink, kobber, jern, aluminium, ædelstene, bly, uran, kul, gas og andre. Området rummer teak og andet ædeltræ. Landsbrugets produkter omfatter te, tobaksblade, sesamfrø, kartofler, appelsiner, ris, ananas, jordnødder og andre frugter, der kan dyrkes i et tempereret klima. Nogle landbrug har kvæg, heste, muldyr, svin og fjerkræ. Der produceres en del kunsthåndværk som lakarbejder, silke, bomuld og lertøj (fajance). Der foregår opdrætning af silkeorme til silkeproduktion.

HISTORIE

Ifølge historikere kan shanfolket spores 4500 år tilbage. Shan Kejserriget, (som også blev kaldt Dai), blev beskrevet af både kinesiske og vestlige historikere. Kublai Khan erobrede Dai/Shan Imperiet i det nuværende Kina. Under Shan imperiet kunne shanfolket opbygge mindre stater i det nuværende Burma, Assam i Indien, og mindre Dai-fyrstendømmer i det nuværende Kina, Vietnam, Laos og Thailand gennem shan kejserrigets periode.

Shanstaterne endte som protektorater under det britiske koloniherredømme fra 1886 (under Britisk Indien) og blev forbundsstater i 1922 under indirekte britisk styre.

Efter Anden Verdenskrig ønskede de forenede shan stater uafhængighed fra briterne, men de indgik i Den Forenede Burmesiske Union, ledet af frihedshelten Aung San. Denne union byggede på de principper om lighed mellem de etniske gruppers stater og lande, som blev nedfældet i den såkaldte Panglong-aftale fra februar 1947. Aftalen har navn efter byen Panglong i den nuværende Shanstat.

Det var intentionen, at Panglong aftalen skulle indføres gennem en føderal forfatning, men dette blev aldrig indfriet af de burmanske herskere. Det resulterede i en alvorlig forfatningskrise, som stadig er uløst, næsten et halvt århundrede efter den begyndte.

Krisen forværredes, efter at det burmesiske militær overtog magten og indførte diktaturstyre i 1962. Shanerne blev herefter, ganske som andre etniske grupper i den burmesiske union tvunget til at underlægge sig en 'burmaniseringspolitik'. Det medførte bl.a. religiøs og politisk forfølgelse fra det burmansk dominerede militær overfor andre etniske gruppers delstater i den føderale burmesiske union. Derfor var det uundgåeligt, at det kom til opstande mod militærstyret efter kuppet i 1962.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

Den fremtidige føderale union i Burma skal være baseret på de grundlæggende principper om, at folket er suverænt, at den suveræne magt skal deles mellem folket og statens demokratiske institutioner.

Der skal være lighed mellem medlemsstaterne både økonomisk, socialt og politisk. Lighed skal baseres på proportionel fordeling af rigdom og i forhold til økonomisk kapacitet i de enkelte medlemsstater. Man skal beskytte minoritetsrettigheder, sikre menneskerettigheder, ligestilling mellem kønnene gennem tilpasset repræsentation, fremme af demokrati, religionsfrihed og demokratisk flerparti system.

Det politiske system skal give mulighed for, at styrke græsrodsbevægelser gennem dannelse af folkelige organisationer, der lovligt skal have ret til at komme med forslag.

Forskellige grader af selvbestemmelse samt politisk og administrativ myndighed skal anerkendes og indføres for at opretholde balancen og styrke den nationale samhørighed og enhed samtidig. Opbygning af fred, retfærdighed, retsstat og beskyttelse af miljøet skal opfyldes gennem forfatningen og den øverste føderale forfatning i lovgivningen på det føderale og delstatslige niveau.

Figur fra den traditionelle Shandans 'Nok og Toe'

Af Myo Win

Den burmanske stat

FAKTA OM STATEN

Statens størrelse og beliggenhed	Geografisk bor burmanerne i et relativt fladt og vidtstrakt område i lavlandet.
Befolkning, religion, kultur, sprog	Burmanernes traditionelle klædedragt er longy, jakke og turban. Den typiske mad er ris, fiskepasta, og grøntsager (marinerede, kogte eller rå), risnudler med sauce og salat af teblade. De fleste burmanere er buddhister. Det store antal templer og pagoder over hele landet viser, hvor stor betydning buddhismen har i kulturen. Burmanere har deres egen talte og skrevne dialekt. Deres traditionelle musik er baseret på fem musikinstrumenter: kyay af kobber, kyo, strengeinstrument, tha-yay af skind, lay, blæseinstrument og lekkokke, slagtøj.
Nationaldage	4. januar er Uafhængigheds dag. 12. februar er Unions dag, 27. marts er Modstands dag og 19. juli er Martyrs dag.
Flora/Fauna/Naturressourcer/ Beskæftigelse	Hovedbeskæftigelsen er landbrug. Der opdrættes også avlsdyr og landet har en mindre industri. Burmanere er også kendte for traditionelle kunsthåndværk, blandt dem lakarbejder.

HISTORIE

Kongedømmet 'Burma' var underlagt kong Baung Dynastiet, før det kom under den britiske kolonimagt i 1880'erne. I det feudale Burma var der gentagne magtkampe mellem herskerne så vel som mellem de sameksisterende etniske kongedømmer og territorier, som kæmpede om at udvide deres riger.

Briterne erobrede Burma gradvist efter de britisk-burmesiske krige fra 1824-52 frem til 1886. Derefter opdelte de landet i det centrale Burma og de bjergrige områder for at kunne kontrollere landet effektivt.

Undertrykkelse fulgte. Nationalistbevægelser mod den britiske kolonimagt spredte sig i Burma og førte til studenterstrejkerne på universiteterne i 1920. Under Anden Verdenskrig dannede en gruppe kendt som de '30 kammerater' den Burmesiske Uafhængighedshær (BIA) under ledelse af general Aung San. De kæmpede først mod briterne med hjælp fra den japanske hær. Siden skiftede de side og dannede AFPFL – Folkets Antifascistiske Frihedsliga – for sammen med briterne at bekæmpe den japanske besættelse af landet.

Befrielsesbevægelsen mod den britiske kolonimagt blev genoptaget efter den japanske kapitulation, indtil Burma opnåede uafhængighed i 1948. Selv om landet opnåede frihed sammen med flere andre nationaliteter i henhold til Panglong-aftalen fra 1947, blev den foreslåede føderale union aldrig til virkelighed. Konflikterne fra dengang er stadig uløste.

MIN VISION FOR ET FREMTIDIGT BURMA

For at kunne danne en fremtidig demokratisk føderal union i Burma skal de deltagende parter være opmærksomme på, at Burma ikke alene består af mange nationaliteter, som har forskellige etniske baggrunde, religioner, traditioner og kultur, men også indbyrdes beslægtede problemer. Der er tale om både de langvarige konflikter mellem nationer og befolkninger, der har rødder tilbage til den feudale periode, og de problemer som opstod under den britiske kolonimagt.

1947-forfatningen blev lavet på basis af 'del og hersk' princippet, som blev praktiseret under den britiske kolonimagt. Det centrale Burma blev dengang direkte underlagt centralregeringens kontrol, mens bjergområderne blev oprettet som særlige stater med begrænset selvstyre.

Resultatet blev, at der ikke var nogen politisk-, civil- eller etnisk lighed blandt de forskellige nationaliteter, heller ikke hvad angår magtfordeling.

Selvom der ifølge revisionen af forfatningen i 1974 blev dannet stater og divisioner (provinsregioner) forblev Burma en enhedsstat da der ikke blev dannet en egentlig burmansk stat.

Det mest grundlæggende nødvendige for at skabe national solidaritet i et forskelligartet land er, at alle nationaliteter

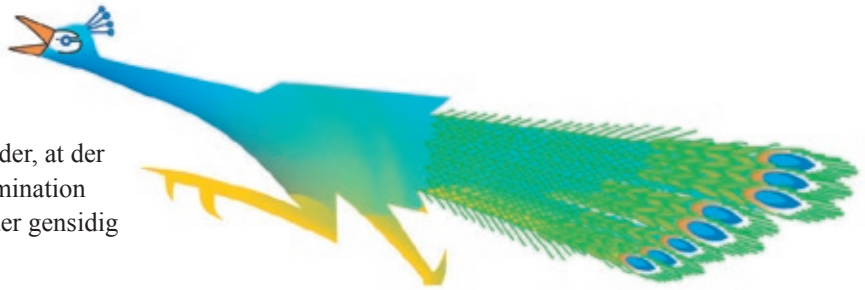

har samme rettigheder, at der ikke foregår diskrimination og at alle opretholder gensidig respekt.

Det indebærer, at alle anerkender forskellene mellem kulturer, sprog og religioner, og at disse forskelle er positive for landet. Så i stedet for at udligne forskellene bør man anerkende hver nations selvstyre og selvbestemmelse og acceptere, at magten kommer fra folket.

Således kan der skabes en levedygtig demokratisk føderal union, hvor folkets ret til fri beslutningstagning respekteres, og hvor demokratiske rettigheder og national solidaritet er sikret.

Grænserne

Dannelsen af en burmansk stat er en vigtig opgave i reorganiseringen af et fremtidigt Burma. Det er ikke rimeligt, at alle eksisterende divisioner i det nuværende Burma skal forenes i en samlet burmansk stat, eftersom der er et flertal af burmanere i nogle divisioner, mens andre har blandede befolkningsgrupper. Derudover er grænserne også et kontroversielt emne. Derfor må alle nationaliteter, herunder burmanerne, finde en løsning sammen for at danne en burmansk stat. For at kunne gøre det skal divisioner med blandede befolkningsgrupper ændres til nationale stater, og nogle områder skal overleveres til de respektive stater.

En føderal union baseret på føderale principper skal dannes, således at alle nationaliteter kan nyde godt af lighed og selvbestemmelse. Disse principper omfatter dannelsen af national (del)stater med lige rettigheder og muligheder.

Derudover er det nødvendigt at mindretalsrettigheder indenfor staterne er sikret i forfatningen. Alle nationaliteter må arbejde sammen om at dele magten mellem den centrale regering og statsregeringerne, så vel som mellem statsregeringerne og de lokale.

Med alle (del)staters accept skal statsmagten udøves af en central regering, mens alle former for magtfordeling mellem centralregeringen og delstatsregeringerne klart skal fremgå af forfatningen. En forfatningsdomstol skal også oprettes for at sikre retfærdig rettergang i tilfælde af tvister i udøvelsen af magt på ethvert niveau.

Den største forhindring

Vi må se i øjnene, at den største hindring for dannelsen af en fremtidig demokratisk føderation og national forsoning i Burma, er militærregimet.

Eftersom demokrati ikke kan finde sted under et militært styre, vil hverken den enkeltes eller de kollektive rettigheder, blive mulige så længe at Burmas diktatorer er ved magten. Vi må også indse, at graden af gensidig tillid blandt forskellige grupper stadig er lav på grund af diskrimination, fordomme og problemer fra fortiden.

Det bliver svært at leve sammen under så komplekse forhold med så mange forskelligheder, men vi må forsøge at leve side om side og samarbejde for at opbygge tillid til hinanden. En stærk national solidaritet kan kun forventes, når folk ser fordelene på lang sigt ved en fredelig sameksistens og samarbejde.

Den Danske Burma Komité